

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO KULTURE I MEDIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU KULTURNE BAŠTINE

KLASA: UP/I-612-08/25-06/0064

URBROJ: 532-06-02-02/1-25-2

Zagreb, 12. prosinca 2025.

Ministarstvo kulture i medija (OIB 37836302645) na temelju članka 15. stavka 2. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara ("Narodne novine" broj 145/24) i članka 6. stavka 2. Pravilnika o obliku, sadržaju i načinu vođenja Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 128/2025), donosi

ODLUKU

1.
Proglašava se da **Sakralni kompleks Gospe brze pomoći u Slavonskom Brodu** ima status kulturnoga dobra.

2.
Obuhvat kulturnog dobra iz točke 1. ove Odluke određen je k. č. 3472, k. č. 3473, k. č. 3469 i k. č. 3470, sve k. o. Slavonski Brod, zk. ul. 16354.

Kopija Izvoda iz katastarskog plana Područnog ureda za katastar Slavonski Brod, OSS evidencijski broj 1941310/2025 od 14.07.2025., u mjerilu 1:1000, s ucrtanim obuhvatom kulturnoga dobra, sastavni je dio ove Odluke.

3.
Utvrđuje se sljedeći sustav mjera zaštite kulturnoga dobra iz točke 1. i 2. ove Odluke:

- vlasnici kulturnoga dobra, nositelji prava na kulturnome dobru i drugi imatelji kulturnoga dobra dužni su provoditi mjere zaštite i očuvanja kulturnoga dobra te sve druge obaveze sukladno odredbama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara;
- zaštitne i druge radove na kulturnome dobru i njegovim dijelovima uključujući povijesnu opremu prostora, mogu provoditi ovlaštene pravne i fizičke osobe pod uvjetima propisanim Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, uz odobrenje Ministarstva kulture i medija;
- način korištenja i ciljevi upravljanja kulturnim dobrom trebaju biti dugoročno održivi te ne smiju narušavati svojstva i vrijednosti kulturnog dobra;
- kulturno dobro i njegove dijelove moguće je istraživati, obnavljati i prezentirati primjenom metoda i tehnika potvrđenih pozitivnom stručnom praksom, uz odobrenje Ministarstva kulture i medija;
- konzervatorsku rekonstrukciju pojedinih dijelova kulturnoga dobra, moguće je provesti na osnovu stručne dokumentacije nastale na potrebnim istraživanjima;
- postojeću prostornu organizaciju i koncepciju parka potrebno je očuvati. Obnovu biljnog fonda te unapređenje stanja u prostoru moguće je provesti uz potrebnu stručnu dokumentaciju;
- građevinski i drugi zahvati unutar obuhvata kulturnoga dobra, na zgradama i opremi prostora bez utvrđenih vrijednosti, ne smiju narušiti vizualni integritet te svojstva i vrijednosti kulturnoga dobra iz točke 1. ove Odluke;
- unutar obuhvata kulturnog dobra potrebno je osigurati primjerene okolišne uvjete;

- predmetno kulturno dobro ili njegovi dijelovi mogu biti predmet kupoprodaje samo pod uvjetima iz članka 78. – 83. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

4.

Predmetno kulturno dobro s obuhvatom iz točke 2. ove Odluke i mjerama zaštite i očuvanja kulturnoga dobra upisat će se u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske – Listu zaštićenih kulturnih dobara pod brojem **Z - 7956**.

5.

Nalaže se tijelu državne uprave nadležnom za katastar i nadležnom općinskom sudu provedba zabilježbe kulturnog dobra u katastar i zemljišnu knjigu na katastarskim česticama utvrđenim ovom Odlukom.

O b r a z l o ž e n j e

Sakralni kompleks Gospe brze pomoći u Slavonskom Brodu je župa, prošteništa, svetište i hodočasničko mjesto koje čine crkva, župni dom, pastoralno-katehetski centar, pomoćna građevina, trg i park.

Sakralni kompleks Gospe brze pomoći u Slavonskom Brodu visoko je vrednovan s obzirom na: povijesnu vrijednost (zbog višestoljetnog urbanističkog, arhitektonskog i vjerskog kontinuiteta), rijetkost i cjelovitost (jer su ovakve povijesne cjeline, pogotovo u urbanom tkivu, rijetko očuvane u svom izvornom obuhvatu), vrijeme nastanka (jer povijest ove lokacije traje barem od sredine XIV. st.) te funkciju i značenje (jer je ova cjelina stoljećima temelj, svjedok i čuvar kulturnog, urbanističkog, povijesnog i vjerskog identiteta Slavanskog Broda, Slavonske Posavine, Hrvatske i europskog kulturno-civilizacijskog kruga). Ostali kriteriji su niže vrednovani zbog trenutnog stanja građevina i heterogenosti arhitektonskog izričaja, što se zaštitom, usmjerenom obnovom i očuvanjem neupitno može unaprijediti. Posebno istaknute vrijednosti ove sakralne cjeline su doprinos očuvanju duha mjesta, njezin izrazito visok kulturni, društveni i vjerski značaj (u povijesti kao župa brojnih istaknutih hrvatskih svećenika, znanstvenika i umjetnika, danas kao važno svetište, prošteništa i hodočasničko mjesto). Najveća arhitektonska i umjetnička vrijednost ovog sakralnog kompleksa je župna crkva Gospe brze pomoći.

U drugoj polovici XIV. stoljeća na lokaciji današnje sakralne cjeline se nalazila srednjovjekovna crkva sv. Marka, koja je u vrijeme turske okupacije (1536.-12.10.1688.) bila srušena. Temelji današnje crkve položeni su 1757. godine, koja je uz nekoliko navrata obnavljana i dograđivana, do današnjeg izgleda s elementima kasnog historicizma i tragovima baroka iz posljednje faze obnove iz 1890. godine, prema projektu hrvatskog arhitekta Martina Pilara, rodom Brođanina.

Župna i proštenjarska crkva Gospe brze pomoći je samostojeća građevina koja se izdiže iz parterne površine plošnog oblikovanja, saglediva je sa svih strana i dominira vizurom iz svih smjerova iz neposrednog okruženja. Povijesna horizontalnost gradske vedute Slavanskog Broda očituje se i u relativno niskoj crkvi i niskom zvoniku crkve, koji uslijed sve intenzivnije izgradnje visokih građevina postaju sve manje vidljivi iz šireg okruženja. Župna crkva Gospe brze pomoći u Slavonskom Brodu u tlocrtnoj dispoziciji je jednobrodna sakralna građevina, s unutarnjim narteksom, zaključena izvana poligonalnom a iznutra polukružnom apsidom i četverokutnom katnom sakristijom dograđenom na njezinoj sjevernoj strani. Crkva je pravilno orijentirana u smjeru zapad-istok. Glavno zapadno pročelje crkve je raščlanjeno s četiri vertikalne istake (pilastra) jednostavno profilirane baze i kapitela, na koje se nastavlja bogato profilirani vijenac. Sa svake strane, između pilastara, nalaze se lučno zaključene zidne niše. Iznad portala je centralno pozicioniran lučno zaključeni prozor. Arhitektonski korpus dvoetažnog zvonika crkve ukomponiran je u glavno zapadno pročelje. Volumen zvonika je naglašen plitkom arhitektonskom plastikom – rubnim vertikalama. Donju etažu zvonika uokviruje barokno oblikovana atika s geometriziranim detaljima koja je naglašena u središnjoj zoni povećom lunetom, iznad koje je manji kružni prozorski otvor. Gornja etaža zvonika sa svih je strana rastvorena lučno zaključenim prozorskim otvorima, s bogato profiliranim potkrovnim vijencem koji uokviruje četiri ure. Zvonik je zaključen uskom lukovicom, koja je ukrašena dekorativnim detaljima, girlandama, između kojih se nalazi godina 1890. i križem na vrhu. Južno i sjeverno

pročelje su rastvoreni s po tri lučno zaključena prozora plitko profiliranih okvira i bogatije profiliranog potkrovnog vijenca. Poligonalno svetište crkve osvijetljeno je s jednim prozorskim otvorom na južnoj strani crkve. Istočno pročelje sakristije je raščlanjeno s po dva pravokutna prozora na svakoj etaži. Unutrašnjost crkve presvođena je s tri traveja bačvastog svoda, koji su odijeljeni plitkim pilastrima koji nose svodne pojasnice. Baza i kapitel pilastara su blago profilirani. U zoni unutarnjeg narteksa, iznad predvorja, nalazi se kor s orguljama. Apsida je blago uzdignuta u odnosu na kotu poda lađe crkve, nadsvođena polukupolom nižom od svoda lađe crkve. Unutrašnjost crkve je bogato dekorirana zidnim oslicima izrađenim u secco tehnici. Od izuzetne umjetničke vrijednosti su oltarne slike sv. Stjepan Kralj iz 1870. godine (autorica Amalie de Angelis) te Bezgrešno začće Marijino (Imakulata) iz 1878. i sv. Florijan iz 1884., čiji su autori otac i sin Aleksandar Maksimilijan i Ludovik Seitz.

Župni dom je zgrada izgrađena 1833. godine, na poziciji dotadašnje zgrade iz 1759. godine. Župni dom je, uz nekoliko dogradnji i obnova, do danas je većim dijelom zadržao izvornu morfologiju i namjenu: tlocrtno izdužena pravokutna prizemna građevina s visokim potkrovljem i dvostrešnim krovom, pretežito stambene namjene, sa župnim uredom smještenim u manjem dijelu. Zapadno, ulično pročelje je rastvoreno s devet pravokutnih prozora u prizemnoj etaži s plitko profiliranim prozorskim okvirima, jednostavno profiliranim potkrovnim vijencem i krovnim prozorima u potkrovlju. Uz južno pročelje se nalazi dogradnja-vjetrobran kao ulaz u župni ured i rampa za prilaz osobama smanjene pokretljivosti. Istočnim pročeljem dominira natkriveni trijem.

Recentne građevine su pastoralno-katehetski centar „Vid Mihaljek“ (građen 1994.-1997. godine) i pomoćna građevina-garaža (izgrađena 1992. godine na mjestu srušene vjeronaučne dvorane nakon bombardiranja grada u Domovinskom ratu 1991. godine). U oblikovnoj osnovi trga i parka ne čitaju se specifična stilska obilježja niti arhitektonsko-umjetnički pristup, nego je oblikovanje podređeno funkciji prostora.

Opće stanje sakralne cjeline je zadovoljavajuće. Župni dom, pastoralno-katehetski centar i pomoćna građevina su u dobrom stanju, održavani, uređeni i u svakodnevnom korištenju. Crkva je nakon višegodišnjeg zapuštanja i nekorištenja, u vrlo lošem stanju. Izvorni obuhvat sakralne cjeline (povijesni urbanistički kontekst) je očuvan, kao i izvorne povijesne građevine - crkva i župni dom.

S obzirom na povijesnu slojevitost i kontinuitet (morfološki, umjetnički, povijesno i kulturološki), kao temelj, svjedok i čuvar kršćanstva i vrednota srednjoeuropskog kulturno-civilizacijskog kruga, ova sakralna cjelina ima izrazito značenje. Također, kompleks je važan i u kontekstu urbanizma grada Slavenskog Broda, kao i pojedinaca koji su uključeni u njegovu izgradnju i život.

Na osnovi postupka provjere i stručnog vrednovanja kojim je utvrđeno da su ispunjeni svi kriteriji propisani člankom 14. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, Stručno povjerenstvo za utvrđivanje statusa kulturnoga dobra, na sjednici održanoj 18. srpnja 2025. godine predložilo je donošenje odluke kojom proglašava da **Sakralni kompleks Gospe brze pomoći u Slavenskom Brodu** ima status kulturnoga dobra u smislu članka 15. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara te se, sukladno članku 19. stavku 2. istoga Zakona, određuje upis u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske – Listu zaštićenih kulturnih dobara (točka 4. Odluke).

O ovom postupku stranka je prethodno obaviještena, sukladno članku 15. stavku 4. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

Obuhvat kulturnoga dobra (točka 2. Odluke), sustav mjera zaštite (točka 3. Odluke) i nalaganje tijelu državne uprave nadležnom za katastar i nadležnom općinskom sudu provedbu zabilježbe kulturnog dobra u katastar i zemljišnu knjigu na katastarskim česticama utvrđenim ovom Odlukom (točka 5. Odluke) određeni su sukladno članku 19. stavcima 2 i 5. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

Iz navedenih razloga riješeno je kao u izreci.

Uputa o pravnome lijeku:

Protiv ove Odluke nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom nadležnom Upravnom sudu. Tužba se podnosi u roku od 30 dana od isteka osmog dana od dana javne objave Odluke na mrežnim

stranicama Ministarstva kulture i medija. Tužba se predaje nadležnom Upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom. Uz tužbu se dostavlja izvornik ili preslika ove Odluke za Upravni sud, prijepis tužbe i priloga za tuženika, a ako ih ima i za svaku zainteresiranu osobu.

Dostaviti:

1. *Svim vlasnicima i drugim imateljima – objavom Odluke na mrežnim stranicama Ministarstva kulture i medija:*
Župa Gospe brze pomoći Slavonski Brod, Ulica Petra Krešimira IV. br. 55, 35000 Slavonski Brod
2. Grad Slavonski Brod, Upravni odjel za graditeljstvo, prostorno uređenje i zaštitu okoliša, Vukovarska 1, 35000 Slavonski Brod
3. Državna geodetska uprava, Područni ured za katastar Slavonski Brod, Ulica Petra Krešimira IV. br. 1, 35000 Slavonski Brod
4. Općinski sud u Slavonskom Brodu, Zemljišnoknjižni odjel Slavonski Brod, Trg pobjede 13, 35000 Slavonski Brod
5. Ministarstvo kulture i medija, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Runjaninova 2, Zagreb
 - Područna konzervatorska služba Slavonski Brod, Ante Starčevića 43, 35 000 Slavonski Brod
6. Ministarstvo kulture i medija, Uprava za arhive, knjižnice i muzeje, Runjaninova 2, Zagreb
 - Odjel za registar kulturnih dobara, ovdje
 - Pismohrana, ovdje

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNA GEODETSKA UPRAVA
PODRUČNI URED ZA KATASTAR
SLAVONSKI BROD

K.o. SLAVONSKI BROD
k.č.br.: 3469, 3470, 3472, 3473

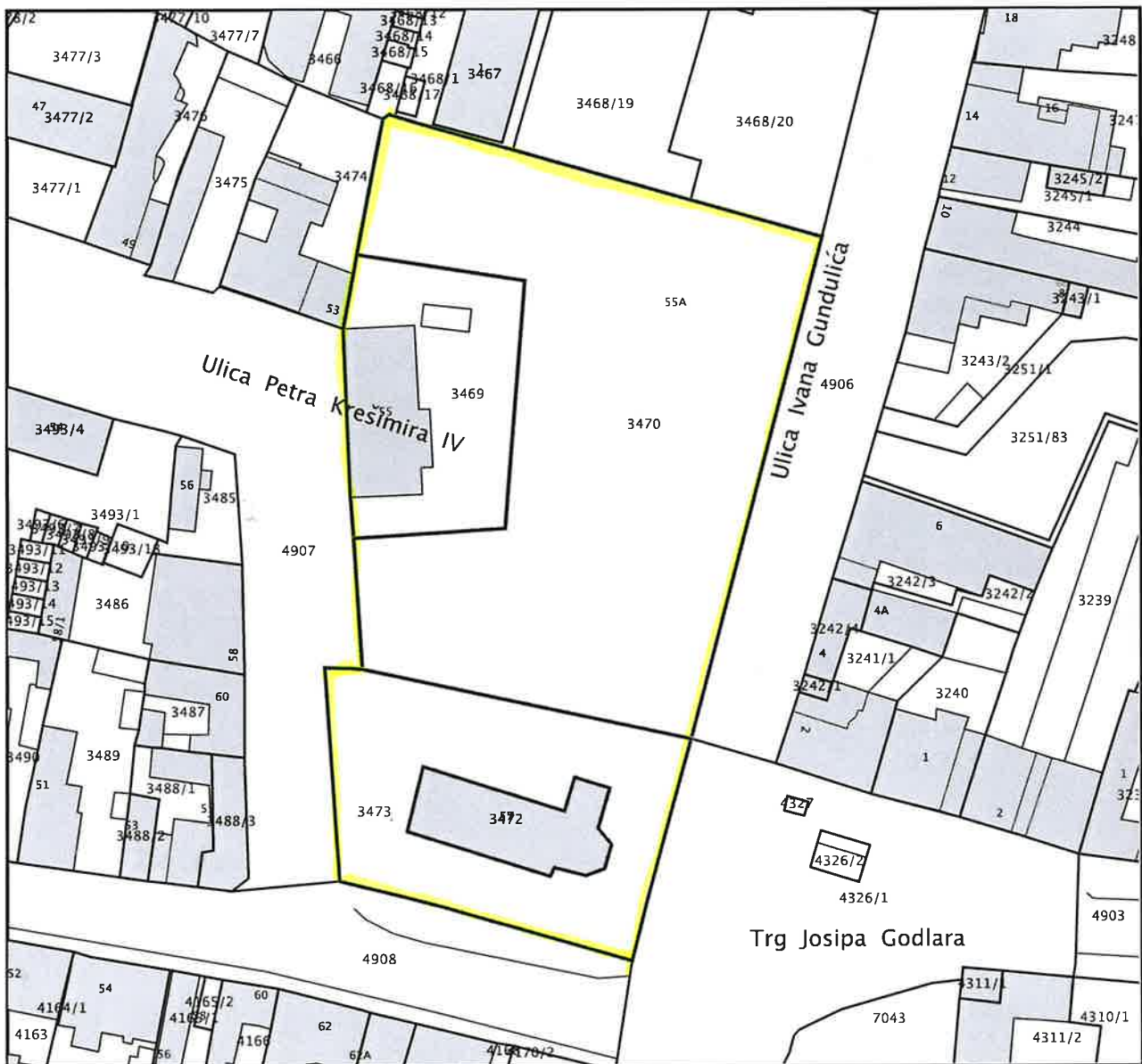
Stanje na dan: 14.07.2025.

OSS evidencijski broj: 1941310/2025

IZVOD IZ KATASTARSKOG PLANA

Mjerilo 1:1000

Izvorno mjerilo 1:1000

Sukladno Zakonu o upravnim pristojbama (»Narodne novine«, br. 115/16) te Uredbi o tarifi upravnih pristojbi (»Narodne novine«, br. 92/21 i 93/21), upravna pristojba po Tar. Br. 1. ne naplaćuje se.

Kontrolni broj: 325967500045df4

Skeniranjem QR koda navedenog na ovom elektroničkom zapisu možete provjeriti točnost podataka. Isto možete učiniti i na internet adresi <http://oss.urednizemlja.hr> ili publiciranim dokumentom nosom kontrolnog broja. U oba slučaja sustav će prikazati iz oml. ovog dokumenta. U slučaju da je ovaj dokument identičan prikazanom iz oml. u digitalnom obliku, Državna geodetska uprava potvrđuje točnost dokumenta i stampe podataka u trenutku izdaje ispisnice.